

PROGRAM RADA FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE ZA 2023. GODINU

Sarajevo, oktobra 2022. godine

SADRŽAJ

1.	UVOD	3
2.	OKRUŽENJE - OSVRT NA STANJE NA TRŽIŠTU RADA U FEDERACIJI BIH U 2022. GODINI.....	5
2.1.	KRATKI PREGLED AKTIVNOSTI FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE U 2022. GODINI	8
3.	KLJUČNA USMJERENJA I CILJEVI U 2023. GODINI.....	9
4.	SOCIJALNA SIGURNOST NEZAPOSLENIH OSOBA.....	11
4.1.	SREDSTVA ZA OSTVARIVANJE MATERIJALNE I SOCIJALNE SIGURNOSTI I ZA REALIZACIJU PROGRAMA ZBRINJAVANJA NEZAPOSLENIH OSOBA.....	11
4.2.	RJEŠAVANJE U DRUGOSTEPENOM POSTUPKU.....	12
4.3.	PRIMJENA MEĐUNARODNIH SPORAZUMA/UGOVORA O SOCIJALNOM OSIGURANJU.....	12
5.	SREDSTVA ZA FOND ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOSŁJAVANJE OSOBA SA INVALIDITETOM	12
6.	AKTIVNA POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA.....	13
6.1.	PROGRAMI SUFINANSIRANJA ZAPOSŁJAVANJA, SAMOZAPOSŁJAVANJA I OBUKE.....	14
6.2.	PODRŠKA RAZVOJU POSREDOVANJA U ZAPOSŁJAVANJU I PRIPREMA ZA RAD	15
6.3.	ZAJEDNIČKI PROGRAMI SA DRUGIM PRAVNIM SUBJEKTIMA.....	15
7.	ANALIZA TRŽIŠTA RADA U FEDERACIJI BIH	16
8.	MONITORING I EVALUACIJA	16
9.	ZAPOSŁJAVANJE STRANACA.....	17
10.	JAČANJE KAPACITETA I STRUČNO USAVRŠAVANJE LJUDSKIH POTENCIJALA.....	17
11.	JEDINSTVENI INFORMACIONI SISTEM (JIS)	18
12.	SARADNJA SA MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA.....	19
13.	UPRAVNI ODBOR I SAVJETODAVNA KOMISIJA	19
14.	KOORDINACIJA RADA KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE.....	20
15.	IZRADA PERIODIČNIH I GODIŠNJIH IZVJEŠTAJNIH, PROGRAMSKIH I PLANSKIH DOKUMENATA.....	20
16.	INTERNA REVIZIJA.....	21
17.	DJELOVANJE U OBLASTI PREVENCIJE KORUPCIJE I JAČANJA INTEGRITETA INSTITUCIJE	22
18.	INFORMISANJE I ODNOSI S JAVNOŠĆU.....	23

1. UVOD

Federalni zavod za zapošljavanje je osnovan u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/00, 41/01, 22/05 i 9/08) radi zadovoljavanja potreba u oblasti zapošljavanja, te praćenja kretanja na tržištu rada.

U skladu s pomenutim zakonom, Federalni zavod za zapošljavanje je, između ostalog, nadležan da:

- predlaže i prati mjere za unapređenje zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba;
- osigurava i prati provođenje utvrđene politike i mjera u oblasti rada i zapošljavanja na teritoriji Federacije BiH i o tome obavještava nadležna tijela Federacije BiH;
- upravlja sredstvima za osiguranje materijalne sigurnosti za vrijeme nezaposlenosti;
- koordinira, usklađuje i prati rad službi za zapošljavanje na provođenju utvrđene politike i mjera u oblasti zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba iz nadležnosti Federacije BiH;
- pruža pomoć u realizovanju programa profesionalne orijentacije, obuke i prekvalifikacije za nezaposlene osobe i njihovo ponovno zapošljavanje na odgovarajućim poslovima;
- objedinjuje i vodi zbirne evidencije u oblasti rada i zapošljavanja od interesa za Federaciju BiH i predlaže mjere i potrebna sredstva za razvoj i funkcioniranje jedinstvenog informacionog sistema u ovoj oblasti;
- prati provođenje međunarodnih ugovora i sporazuma iz oblasti rada i zapošljavanja koji se odnose na Federaciju BiH;
- odobrava zapošljavanje stranih državljana i osoba bez državljanstva na prijedlog kantonalne službe za zapošljavanje, u skladu sa Zakonom o zapošljavanju stranaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/99);
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, statutom i aktima Federalnog zavoda za zapošljavanje i konvencijama i preporukama MOR-a koje se odnose na oblast rada, zapošljavanja i socijalne politike.

Organi Federalnog zavoda su: Upravni odbor i direktor.

Radom Federalnog zavoda za zapošljavanje upravlja Upravni odbor sastavljen od sedam (7) članova koje imenuje i razrješava Vlade Federacije BiH. Upravni odbor za svoj rad odgovara Vladi Federacije BiH.

Direktor Federalnog zavoda za zapošljavanje, kojeg također imenuje i razrješava Vlada Federacije BiH, organizuje i rukovodi radom Federalnog zavoda za zapošljavanje i odgovoran je za zakonitost rada Federalnog zavoda za zapošljavanje. Direktor Federalnog zavoda za zapošljavanje predstavlja i zastupa Federalni zavod za zapošljavanje i za svoj rad odgovara Vladi Federacije BiH i Upravnom odboru.

Programom rada za 2023. godinu Federalni zavod za zapošljavanje projicira svoje djelovanje kroz utvrđivanje ciljeva i aktivnosti koje će realizirati u skladu sa Zakonom, relevantnim strateškim dokumentima i finansijskim sredstvima.

Za realizaciju navedenih ciljeva i aktivnosti koristit će se raspoloživi resursi, samostalno ili u saradnji sa kantonalnim službama za zapošljavanje, kao i sa domaćim institucijama i nevladinim organizacijama, te međunarodnim

organizacijama i projektima. Programske aktivnosti za 2023. godinu Federalni zavod za zapošljavanje utvrđuje na osnovu zakonskih nadležnosti ali i ostalih relevantnih dokumenata strateškog formata i realizacija istih će biti uvjetovana razvojem situacije uzrokovane ekonomskim i socijalnim prilikama.

U skladu sa politikom kvaliteta definirane su misija i vizija Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Misija Federalnog zavoda za zapošljavanje da: provodi utvrđenu politiku i mjere radi povećanja efikasnosti tržišta rada, obezbjeđuje odgovarajuću materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenim osobama, kreira i realizira programe i mjere aktivne politike zapošljavanja, te informiše sve zainteresirane o stanju u oblasti zapošljavanja.

Vizija Federalnog zavoda za zapošljavanje je da svojim programima i mjerama aktivne politike zapošljavanja doprinese rastu stope zaposlenosti i da obezbijedi odgovarajuću materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenim osobama.

Nakon prioritnog obezbjeđenje sredstava za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, osnovni zadatak je ublažavanje negativnih uticaja na tržištu rada u Federaciji BiH kroz poduzimanje aktivnosti na poboljšanju zapošljivosti nezaposlenih osoba i ponude radne snage, poticanju potražnje za radnom snagom, jačanjem partnerstva na tržištu rada, a sve uz realizaciju mjera koje će dati doprinos u ekonomskom osnaživanju stanovništva i razvoju ljudskih resursa i pružanju podrške poslovnim subjektima u zapošljavanju.

U tom kontekstu, u skladu sa zakonskim nadležnostima, strateškim dokumentima, misijom i vizijom, utvrdit će se i provoditi adekvatni programi i mjere aktivne politike zapošljavanja, s posebnim naglaskom na bržoj integraciji nezaposlenih osoba na tržište rada, naročito mladih, žena, nekvalifikovanih radnika, starijih od 40 godina i dugotrajno nezaposlenih.

U okviru programa i mjera aktivne politike zapošljavanja fokus će biti pružanje podrške u zapošljavanju radne snage kod poslodavaca, pružanje podrške u samozapošljavanju nezaposlenih osoba i razvoju poduzetništva, pružanju podrške nezaposlenim osobama kroz poboljšanje zapošljivosti tj. obuku (pripremu za rad, stručno osposobljavanje i usavršavanje za konkretno radno mjesto ili potrebe tržišta rada), kao i pružanje odgovarajućih informacija za nezaposlene osobe i poslodavce. Ovim mjerama će se nastojati poboljšati ponuda radne snage i potaknuti potražnja za radnog snagom, tj. pomoći i nezaposlenim i poslodavcima da lakše prevaziđu probleme i novonastale promjene na tržištu rada.

Federalni zavod za zapošljavanje će nastaviti saradnju sa kantonalnim službama za zapošljavanje u izradi i realizaciji programa od interesa za Federaciju BiH, ali će, također, navedene aktivnosti realizirati i u saradnji sa ostalim partnerima na tržištu rada (međunarodnim projektima i organizacijama, organima javne uprave, institucijama, nevladinim organizacijama itd.) kroz udruživanje kapaciteta kako bi se osigurao veći obuhvat nezaposlenih osoba i unaprijedio kapacitet javnih službi za zapošljavanje. Kao i do sada, Federalni zavod za zapošljavanje će, u okviru zakonskih nadležnosti, aktivno učestvovati u procesu izrade svih akata i propisa relevantnih za oblast zapošljavanja.

Izrazi u ovom dokumentu koji su napisani u jednom gramatičkom rodu odnose se podjednako na muški i ženski rod.

2. OKRUŽENJE - OSVRT NA STANJE NA TRŽIŠTU RADA U FEDERACIJI BiH U 2022. GODINI

U prvoj polovini 2022. godine u Federaciji BiH nastavljen je rast broja zaposlenih i smanjenje broja nezaposlenih osoba.

Broj zaposlenih u Federaciji BiH u junu 2022. godine (538.279), prema podacima Federalnog zavoda za statistiku¹, veći je u odnosu na prosjek 2021. godine (525.397) za 12.882 osoba, tj. 2,5%.

Broj nezaposlenih osoba na evidencijama službi za zapošljavanje u Federaciji BiH je u junu 2022. godine (286.987) smanjen za 24.692 osobe ili 7,9% u odnosu na prosjek broja nezaposlenih iz 2021. godine (311.679).

U prvih šest mjeseci 2022. godine, s evidencije službi za zapošljavanje u Federaciji BiH zbog zaposlenja je brisano 42.129 osoba, dok su se u istom periodu na evidenciju službi za zapošljavanje u Federaciji BiH zbog prekida radnog odnosa prijavile 38.074 osobe.

Također, u junu 2022. godine, na evidencijama službi za zapošljavanje u Federaciji BiH je bilo 10.584 korisnika novčane naknade što je u odnosu na prosjek iz 2021. godine (11.967) smanjenje za 11,6%.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku², u junu 2021. godine u Federaciji BiH prosječna neto plaća iznosila je 1.115 KM, što je prema nominalnim indeksima za 11,9% više u odnosu na prosjek iz 2021. godine. Najveća prosječna neto plaća zabilježena je u finansijskim djelatnostima i djelatnosti osiguranja u iznosu od 1.925 KM. Vrijedi istaći i da je u djelatnosti prerađivačke industrije u istom period zabilježena neto plaća od 853 KM s povećanjem od 15% u odnosu na prosjek neto plaće u ovoj djelatnosti u 2021. godini.

Prema podacima Centralne banke BiH³, priliv direktnih stranih investicija u Bosnu i Hercegovinu u 2021. godini iznosio je 971,2 miliona KM. Najviše priliva investicija tokom 2021. godine je iz Švicarske (210,8 miliona KM), Turske (147,0 miliona KM) i Velike Britanije (126,1 milion KM). Posmatrano po djelatnostima, najviše investicija je realizovano u oblasti trgovine na malo u iznosu od 172,9 miliona KM, zatim u oblasti proizvodnje gotovih metalnih proizvoda 114,1 miliona KM, te u oblasti proizvodnje baznih metala 102,7 miliona KM. Prema preliminarnim informacijama iz Agencije za unapređenje stranih investicija u Bosni i Hercegovini u prvom kvartalu 2022. godine je smanjen priliv investicija, ali su očekivanja da će doći do povećanja u drugom i trećem kvartalu.

Prema podacima Agencije za statistiku BiH⁴, industrijska proizvodnja u junu 2022. godine u Bosni i Hercegovini, u poređenju sa junom 2021. godine, bilježi rast od 1,1%. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku⁵, u junu 2022. godine, u odnosu na juni 2021. godine, industrijska proizvodnja u Federaciji BiH, kalendarski prilagođena, veća je za 0,5%.

Prema podacima Vanjskotrgovinske komore⁶, u periodu januar - juni 2022. godine izvoz Bosne i Hercegovine je iznosio 9,4 milijarde KM, što je za 39,17% više nego

¹ <http://fzs.ba/index.php/publikacije/saopcenjapriopcenja/trziste-rada-zaposlenost-nezaposlenost-i-place-2/>

² <http://fzs.ba/index.php/publikacije/saopcenjapriopcenja/trziste-rada-zaposlenost-nezaposlenost-i-place-2/>

³ <https://www.cbbh.ba/press/ShowNews/1459>

⁴ https://bhas.gov.ba/data/Publikacije/Saopštenja/2022/IND_01_2022_06_1_BS.pdf

⁵ <http://fzs.ba/index.php/publikacije/saopcenjapriopcenja/industrija/>

⁶ <https://www.komorabih.ba/wp-content/uploads/2022/07/PP-6mj-2022..pdf>

u istom periodu 2021. godine, dok je uvoz iznosio 13,9 milijardi KM, što je za 42,4% više nego u prvih šest mjeseci 2021. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 66,6%.

Demografska struktura ukazuje na ubrzano starenje stanovništva i negativan prirodni priraštaj. U radno sposobnom stanovništvu značajan je udio neaktivnih i nekvalifikovanih osoba. Poseban problem predstavlja izražena migracija kvalifikovane radne snage, naročito mladih, u zemlje Evropske unije. Istovremeno, duži vremenski period smanjuje se broj učenika i studenata. Pored toga, na evidencijama javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH prisutan je veliki broj osoba bez kvalifikacija (29% od ukupnog broja nezaposlenih osoba) kojima su šanse za kvalitetnu integraciju na tržište rada bez institucionalne podrške veoma male, kao i osoba koje su duže od osam (8) godina bez posla. Žene čine 59%, a mladi 24% od ukupnog broja nezaposlenih u Federaciji BiH. U vezi s naprijed navedenim, od izuzetne važnosti je poduzeti potrebne aktivnosti na uspostavljanju odgovarajućeg unapređenog pravnog okvira za formiranje adekvatnih evidencija u službama za zapošljavanje kako bi se utvrdili stvarni podaci o aktivnim tražiocima posla tj. kako bi se od ove kategorije odvojile osobe bez zaposlenja koje aktivno ne traže zaposlenje već status nezaposlene osobe koriste za različite oblike socijalne pomoći ili olakšice.

Izražene demografske promjene, negativan prirodni priraštaj, evidentna emigracija radne snage većeg obima, starenje stanovništva, uticaj negativnih globalnih ekonomskih kretanja, inflacija, globalna energetska kriza, poremećaji na svjetskom tržištu, tehnološke promjene, „rad na crno“, visok udio nekvalifikovanih osoba u radnoj snazi i udio neaktivnih u radno sposobnom stanovništvu, predstavljat će veliki izazov u narednom periodu za privredni sektor, javne službe za zapošljavanje, ali i za cijelu Bosnu i Hercegovinu.

Nakon stabilizacije ekonomskih prilika, u odnosu na prethodni period potražnja za radnom snagom se povećava. Međutim, dio oglašanih slobodnih radnih mjesta se otežano popunjava, zbog nedostatka određenih profila zanimanja na širem području, odnosno zbog nepodudarnosti ponude i potražnje na tržištu rada s aspekta zanimanja i stručnih kompetencija.

Navedeno ukazuje na strukturnu nezaposlenost uzrokovanu brojnim faktorima. Između ostalog, potrebno je sistemski pristupiti jačanju i unapređenju srednjeg stručnog i visokog obrazovanja, poboljšanju kvalitete praktične nastave, organizovanju obuke radne snage za konkretne poslove.

Neusklađenost obrazovne politike i potreba na tržištu uzrokuje potrebu za sufinansiranjem brze pripreme za rad, obuke, stručnog osposobljavanja i usavršavanja nezaposlenih osoba na radnom mjestu radi sticanja neophodnih znanja i vještina. Ipak, kontinuiranim usklađivanjem obrazovnog procesa sa potrebama poslodavaca i unapređenjem praktične nastave tokom stručnog formalnog obrazovanja ovakva situacija bi se prevenirala i postigao bi se vidan napredak.

Naredni period sigurno će obilježiti snažna borba za stabilizaciju ekonomskih prilika, s velikim uticajem na tržište rada, te će i planirane aktivnosti, tj. realizacija navedenih ciljeva zavisiti od razvoja situacije uzrokovane globalnim ekonomskim, socijalnim, energetske i zdravstvenim prilikama i stanjem u međunarodnim odnosima, te će zahtijevati efikasno korištenje svih raspoloživih resursa i mjera. Multidisciplinarnim stručnim pristupom i pravovremenim sinergijskim djelovanjem uz optimalno korištenje resursa svih relevantnih sudionika koji mogu doprinijeti poboljšanju

ekonomskog stanja, moguće je osigurati adekvatan odgovor na navedene izazove na tržištu rada. Unapređenje poreske politike, provođenje reformi pravnog okvira koji utiče na tržište rada (posebno u vezi evidencija u oblasti zapošljavanja), te utvrđivanje strateških dokumenata u oblasti zapošljavanja na državnom nivou koje osigurava znatna finasijska sredstva iz međunarodnih fondova, pomogli bi u poboljšanju društvenih prilika i tržišta rada.

Ipak, realno je očekivati da se može dostići ukupno poboljšanje stanja na tržištu rada uz adekvatne podsticajne mjere, sistemski reformski proces vezan za poresku politiku, olakšavanje poslovanja, privlačenje investicija i razvoj preduzetništva, a što je i sugerisano kroz formalne zahtjeve poslodavaca i brojne međunarodne projekte.

Aktivnosti Federalnog zavoda za zapošljavanje na realizaciji programskih zadataka i ciljeva, između ostalog temeljenih i na analizi stanja i kretanja na tržištu rada, ostvarivat će se u saradnji sa kantonalnim službama za zapošljavanje i drugim partnerima na zakonitom, nediskriminirajućem, stručnom, socijalno i rodno osjetljivom i efektivnom provođenju politike zapošljavanja.

Federalni zavod za zapošljavanje će u narednom periodu, u saradnji sa Vladom Federacije BiH, Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike i kantonalnim službama za zapošljavanje intenzivirati komunikaciju u postupku izmjene postojećih zakonskih/podzakonskih propisa u dijelu koji se odnosi na: razdvajanje evidencije nezaposlenih osoba od osoba koje privremeno ne traže posao aktivno; izmještanje administriranja i finansiranja zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba iz javnih službi za zapošljavanje; jasnog definiranja pojma „odgovarajući posao“ u kontekstu odbijanja ponuđenog zaposlenja; lakše razmjene podataka između Porezne uprave Federacije BiH i javnih službi za zapošljavanje radi efikasnije evidencije nezaposlenih i njihove prijave u radni odnos; omogućavanje stručnog osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa osoba koja nisu završila školovanje za određeno zanimanje kako bi kroz obuku mogli da obavljaju određene poslove.

2.1. KRATKI PREGLED AKTIVNOSTI FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE U 2022. GODINI

U 2022. godini bilježi se daljnji oporavak na tržištu rada od posljedica uzrokovanih pandemijom COVID-19 uz porast broja zaposlenih i smanjenje broja nezaposlenih osoba. U junu 2022. godine je na evidencijama službi za zapošljavanje u Federaciji BiH bilo 10.584 korisnika novčane naknade što je u odnosu na prosjek iz 2021. godine (11.967) smanjenje za 11,6% i ukazuje na poboljšanje stanja. S tim u vezi Federalni zavod za zapošljavanje je prioritetno osigurao nedostajuća sredstva službama za zapošljavanje za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba i uz saglasnost Federalnog ministarstva rada i socijalne politike do kraja juna 2022. godine isplatio nedostajuća sredstva za ovu svrhu u iznosu od 1.104.038 KM. Također, u 2022. godini, Federalni zavod za zapošljavanje je iz vlastitih sredstava realizirao programe aktivne politike zapošljavanja čija je implementacija započela u ranijem periodu, ali i nove programe za poticanje zapošljavanja kod poslodavaca, podsticanje samozapošljavanja i obuke pažljivo prateći trendove na tržištu rada i donoseći blagovremene odluke o realizaciji ovih programa. Programi čija je realizacija započeta u 2022. godini, kao i prethodnih godina, imali su obilježje posebne rodne i socijalne osjetljivosti i bili fokusirani na mlade, žene, dugotrajno nezaposlene i ostale teže zapošljive kategorije nezaposlenih osoba, s ciljem jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada, te bržu integraciju na tržištu rada i sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti. U okviru programa i mjera započetih u 2022. godini do kraja trećeg kvartala potpisani su ugovori vrijednosti od skoro 28.000.000 KM kojima je obuhvaćeno više od 7.000 osoba, s tim da proces ugovaranja za 2022. godinu nije završen, te će ovaj broj biti veći.

Federalni zavod za zapošljavanje je također osigurao sredstva za realizaciju projekata sufinansiranja zapošljavanja asistentskog kadra u osnovnim i srednjim školama, kao i na javnim univerzitetima u Federaciji BiH i ustanovama socijalne zaštite, te djece šehida i poginulih boraca. U okviru programa sufinansiranja zajedničkih projekata sa drugim organizacijama i institucijama realizirani su specifični projekti kroz udruživanje sredstava sa privrednim komorama, općinama, nevladinim organizacijama i obrazovnim ustanovama i to za obuku i zapošljavanje nezaposlenih osoba u oblasti IT, građevinarstva, tekstila i obuće, obrade drveta i metala, i dr.

U pravilu najmanje jednom mjesečno su održavane sjednice Upravnog odbora na kojima su razmatrane tekuće aktivnosti i donošene odluke u vezi različitih aspekata poslovanja Federalnog zavoda za zapošljavanje. U okviru zakonske nadležnosti praćenja, usklađivanja i koordinacije rada kantonalnih službi za zapošljavanje na provođenju utvrđene politike i mjera u oblasti zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba u Federaciji BiH, također u pravilu jednom mjesečno su organizovani sastanci direktora javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH na kojima su razmatrana i usaglašavana aktualna pitanja. Blagovremeno se izrađuju i nadležnim institucijama na dalje postupanje dostavljaju svi finansijski i programsko-planski dokumenti rada kao i izvještaji: Finansijski plan i Odluka o izvršavanju finansijskog plana; Kvartalni, polugodišnji i godišnji finansijski izvještaji; Izvještaj o izvršavanju Finansijskog plana i poslovanju; Kvartalni izvještaj o realizaciji Programa kreditnih plasmana za podršku zapošljavanju; Kvartalni i godišnji izvještaj o izdatim radnim dozvolama; Godišnji izvještaj o FUK-u; Program rada i Izvještaj o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Cjelovit pregled ostvarenih aktivnosti u 2022. godini bit će prezentiran u Izvještaju o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2022. godinu.

3. KLJUČNA USMJERENJA I CILJEVI U 2023. GODINI

Strateški okvir za izradu Programa rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2023. godinu u najznačajnijem dijelu zasnovan je na Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/00, 41/01, 22/05 i 9/08).

U analizi strateškog okvira korišteni su i ostali raspoloživi i relevantni dokumenti (strateški dokumenti, zakonski i podzakonski akti) čiji se opći i/ili specifični strateški ciljevi i odredbe odnose na oblast zapošljavanja i djelovanje Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Prilikom izrade Programa rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2023. godinu korištena je zakonska regulativa kao i ostali dokumenti kako slijedi:

- Zakon o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/00, 41/01, 22/05 i 9/08);
- Zakon o zapošljavanju stranaca („Službene novine Federacije BiH“, broj: 111/12);
- Zakon o strancima („Službeni glasnik BiH“, broj: 88/15 i 34/21);
- Zakon o budžetima u Federaciji BiH (Službene novine Federacije BiH, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22);
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Federaciji BiH (Službene novine Federacije BiH broj. 38/16);
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Službene novine Federacije BiH, broj: 9/10);
- Međunarodni ugovori i sporazumi o socijalnom osiguranju;
- Statut Federalnog zavoda za zapošljavanje (Službene novine Federacije BiH, br. 27/06, 10/16);
- Pravilnik o evidencijama u oblasti zapošljavanja („Službene novine Federacije BiH“, broj: 74/18);
- Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu Budžeta u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 69/14, 14/15, 4/16, 19/18, 3/21);
- Strategija razvoja Federacije BiH 2021-2027 (Službene novine Federacije BiH broj: 40/22);
- Strategija jačanja funkcije posredovanja u javnim službama za zapošljavanje;
- Strategija komuniciranja Federalnog zavoda za zapošljavanje 2021. - 2025;
- Zaključak Vlade Federacije BiH V. broj 1160/2022 od 28.7.2022. godine;
- Akcioni plan Federalnog zavoda za zapošljavanje za borbu protiv korupcije;
- Plan integriteta Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Prilikom pripreme ovog dokumenta kao podloga su korišteni osnovni poslovni procesi, a ujedno su analizirani procesi, aktivnosti, rizici i ključni elementi okruženja u kontekstu snaga, slabosti, prilika i prijetnji, kao i bitni vanjski faktori koji utiču na organizaciju, resurse i rezultate.

Ovim dokumentom utvrđeni su ključna usmjerenja, prioriteti, pravci djelovanja tj. ciljevi u skladu sa nadležnostima i zadacima utvrđenim zakonom i strateškim dokumentima, i to kako slijedi:

Cilj/ usmjerenje/ prioritet	
1.	Unaprijediti programe/mjere APZ u cilju efikasne integracije nezaposlenih osoba na tržištu rada
2.	Unaprijediti programe saradnje u cilju povlačenja sredstava iz međunarodnih fondova i udruživanja sredstava sa drugim pravnim subjektima
3.	Osigurati blagovremeno ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba
4.	Pravovremeno izdavati odobrenja za radne dozvole stranim državljanima
5.	Održavati – unaprijediti sistem planiranja i izvještavanja o poslovanju Federalnog zavoda za zapošljavanje
6.	Unaprijediti HW i SW (hardware-sku i software-sku) platformu Jedinstvenog informacionog sistema kao i internu infrastrukturu Federalnog zavoda za zapošljavanje
7.	Izgradnja reputacijskog kapitala

Federalni zavod za zapošljavanje će u kontekstu postavljenih ključnih usmjerenja tj. ciljeva djelovati na principima unapređenja finansijskog upravljanja, kontrole i odlučivanja posebno se pridržavajući općih ciljeva kao što su: usklađenost poslovanja sa propisima, planovima, ugovorima, politikama i procedurama; obavljanje aktivnosti na pravilan, etičan, ekonomičan, efikasan i efektivan način; zaštita imovine, obaveza i drugih resursa od gubitaka koji mogu nastati lošim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korištenjem, te zaštita od nepravilnosti, zloupotrebe i prevara; pouzdano, potpuno i pravovremeno finansijsko izvještavanje i praćenje rezultata poslovanja. Navedeno će se postići poštivajući sastavne komponente finansijskog upravljanja i kontrole: kontrolno okruženje; upravljanje rizicima; kontrolne aktivnosti; informacije i komunikacija; praćenja i procjene sistema.

4. SOCIJALNA SIGURNOST NEZAPOSLENIH OSOBA

U skladu s nadležnostima utvrđenim Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Federalni zavod za zapošljavanje, između ostalog, predlaže mjere za unapređenje socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, upravlja sredstvima za osiguranje materijalne sigurnosti za vrijeme nezaposlenosti, usklađuje i koordinira rad kantonalnih službi za zapošljavanje na provođenju utvrđene politike i mjera u oblasti socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba iz nadležnosti Federacije BiH.

Neizvjesnost u ekonomskom smislu na globalnoj sceni zahtijeva opreznost i adekvatno planiranje finansijskih sredstava za socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba tj. nedostajućih sredstava za ove potrebe kantonalnih službi za zapošljavanje. U tom kontekstu, za 2023. godinu planirana su sredstva za ove namjene.

Također, važno je istaći da postojeći način reguliranja zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba u Federaciji BiH, posebno imajući u vidu zakonske i druge odredbe koje se odnose na evidentiranje nezaposlenih osoba, predstavlja neefikasan, opterećujući i jedinstven primjer u oblasti zapošljavanja u Evropi. To za javne službe za zapošljavanje predstavlja otežavajuću okolnost u finansijskom i u operativnom smislu, jer ih onemogućava da kvalitetno obavljaju poslove savjetovanja, posredovanja i aktivne politike zapošljavanja općenito. Istovremeno, važno je naglasiti da se po osnovu statusa nezaposlene osobe ostvaruju ova i druga prava, što utiče na stvaranje nerealne slika o nezaposlenosti, a na što ukazuje veliki nesrazmjer između anketne i registrirane stope nezaposlenosti. Stoga će Federalni zavod za zapošljavanje nastaviti sa zagovaranjem izmještanja administriranja i finansiranja obaveznog zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba iz javnih službi za zapošljavanje i dodatnim uređenjem propisa koji regulišu ovo pitanje, a sve u skladu s pozitivnim primjerima iz država u okruženju i EU.

Činjenica je da javne službe za zapošljavanje u Federaciji BiH imaju obaveze po osnovu socijalne i materijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, međutim u postojećim okolnostima taj aspekt djelovanja u znatnom omjeru potiskuje i onemogućava razvojnu funkciju, tj. realizaciju aktivne politike zapošljavanja i jačanje funkcije posredovanja u zapošljavanju.

4.1. SREDSTVA ZA OSTVARIVANJE MATERIJALNE I SOCIJALNE SIGURNOSTI I ZA REALIZACIJU PROGRAMA ZBRINJAVANJA NEZAPOSLENIH OSOBA

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba utvrđeno je da se sredstva Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanje usmjeravaju za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i za realizaciju programa za socijalno zbrinjavanje nezaposlenih osoba.

Ukoliko se utvrdi da kantonalna služba za zapošljavanje nije u mogućnosti da iz vlastitih prihoda obezbijedi ta sredstva, Federalni zavod za zapošljavanje, po odobrenju resornog ministarstva, doznačava kantonalnoj službi za zapošljavanje utvrđeni iznos nedostajućih sredstava. Budući da se, na osnovu dosadašnjih pokazatelja, očekuje da sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti u određenim kantonalnim službama za zapošljavanje neće biti dovoljna za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i

pokrivanje administrativnih troškova, Federalni zavod za zapošljavanje će, u skladu s utvrđenim kriterijima i raspoloživim planiranim finansijskim sredstvima, a nakon odobrenja Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, izvršiti uplatu nedostajućih sredstava tim kantonalnim službama za zapošljavanje.

Također, u skladu sa *Programom mjera za socijalno zbrinjavanje nezaposlenih osoba koje su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturisanja i privatizacije preduzeća ostale ili ostaju bez posla* („Službene novine Federacije BiH“, broj 5/07) i Operativnim programom za realizaciju Programa mjera u planskoj godini, ova pozicija se uvećava za dodatnih 20% od ukupno planiranih prihoda po osnovu doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti. Za ove namjene, na osnovu projekcija službi za zapošljavanje, u 2023. godini planirana su sredstva u iznosu od 15.000.000 KM.

4.2. RJEŠAVANJE U DRUGOSTEPENOM POSTUPKU

U skladu sa članom 35 Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Federalni zavod za zapošljavanje rješava po žalbama izjavljenim protiv rješenja kantonalnih službi za zapošljavanje kojima je odlučeno o pravima po osnovu nezaposlenosti. Očekuje se da će u 2023. godini svi predmeti biti urađeni blagovremeno u skladu sa zakonskim rokovima i dosadašnjom praksom.

4.3. PRIMJENA MEĐUNARODNIH SPORAZUMA/UGOVORA O SOCIJALNOM OSIGURANJU

U skladu sa sporazumima o socijalnom osiguranju, Federalni zavod za zapošljavanje, kao organ nadležan za provođenje pravnih propisa kojima je regulirana oblast materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, prima zahtjeve za izdavanje uvjerenja o stažu osiguranja i korištenju novčane naknade po osnovu nezaposlenosti. Navedeni zahtjevi se primaju na propisanim obrascima u skladu sa operativnim protokolima ili administrativnim sporazumima za provođenje ugovora o socijalnom osiguranju, zaključenim između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, SR Jugoslavije i Republike Slovenije. Procjenjuje se da će u 2023. godini svi zahtjevi u ovom segmentu rada biti urađeni blagovremeno i pored činjenice da su intenzivirane radne migracije državljana BiH u inostranstvo.

5. SREDSTVA ZA FOND ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOSŁJAVANJE OSOBA SA INVALIDITETOM

U skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/10) Federalni zavod za zapošljavanje izdvaja iznos od 10% od sredstava planiranih Finansijskim planom za aktivnu politiku zapošljavanja u tekućoj godini, a koja uplaćuje Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom (koji provodi politiku razvoja i unapređivanja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom, finansira i sufinansira programe razvoja privrednih društava za zapošljavanje osoba sa invaliditetom i zaštitnih radionica, vrši isplate novčanih nadoknada i stimulansa, vrši druge poslove, finansira i sufinansira programe za održavanje zaposlenosti osoba sa invaliditetom). U 2023. godini za tu namjenu planirana su sredstva u iznosu od 2.995.774 KM.

6. AKTIVNA POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA

Federalni zavod za zapošljavanje će i u 2023. godini, nakon što se osiguraju potrebna sredstva za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, svoje primarne aktivnosti usmjeravati u razvoj aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa potrebama tržišta rada, a koje će se realizirati u saradnji s kantonalnim službama za zapošljavanje i drugim institucijama i organizacijama.

Aktivnom politikom zapošljavanja se uobičajeno definiraju intervencije na tržištu rada usmjerene u integraciju nezaposlenih osoba i njihovo zapošljavanje.

Federalni zavod za zapošljavanje u 2023. godini planira usvojiti programe aktivne politike zapošljavanja, prije svega, programe sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja, te obuke za sticanje potrebnih znanja i vještina za potrebe tržišta rada i obuke uz rad kod poznatog poslodavca (u daljem tekstu: Programi). Također, realizirat će se program sufinansiranja (samo)zapošljavanja u oblasti poljoprivrede, a uz podršku Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH planirana je realizacija programa sufinansiranja (samo)zapošljavanja Roma.

Programi se odnose na podršku nezaposlenim osobama u aktivnom traženju posla, obuku/pripremu za rad, poticanje zapošljavanja kod poslodavaca i poticanje samozapošljavanja tj. pokretanje i registraciju poslovnih aktivnosti (Start up).

Postojeći programi će se po potrebi unapređivati, a novi razvijati, u skladu sa zakonskim propisima te uspješnim rezultatima koji su se pokazali kao primjeri dobre prakse. Programima će se omogućiti jednak pristup za sve na tržištu rada i promovisati rodna ravnopravnost i inkluzivnost, a bit će usklađeni sa okvirnim strateškim dokumentima u oblasti rada i zapošljavanja, te principima gender odgovornog budžetiranja. Cilj je pružiti podršku nezaposlenim osobama, ali i poslodavcima, da lakše prevaziđu probleme i novonastale snažne promjene na tržištu rada i poslovanju.

Također, uspostavljanjem partnerstava sa domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama, provodit će se i mjere koje odgovarajućim aktima i dokumentima utvrde Vijeće ministara BiH i Vlada Federacije BiH, a koje su usmjerene na poboljšanje uvjeta na tržištu rada i povećanje zaposlenosti u Federaciji BiH.

Planirano je da u 2023. godini programima aktivne politike zapošljavanja bude obuhvaćeno 14.300 nezaposlenih osoba.

Radi efikasnog provođenja mjera aktivne politike zapošljavanja i kvalitetnog usaglašavanja ponude i potražnje na tržištu rada, a s obzirom na finansijske mogućnosti, eventualne grantove ili iskazanu zainteresiranost partnera i ciljnih grupa, pojedinačne mjere, programi i projekti, ali i broj nezaposlenih koji će biti obuhvaćen tim mjerama, iskazan u ovom programu, kao i druge aktivnosti, prema potrebi, usklađivat će se izmjenama i dopunama programā i/ili Finansijskog plana za 2023. godinu.

6.1. PROGRAMI SUFINANSIRANJA ZAPOSŁJAVANJA, SAMOZAPOSŁJAVANJA I OBUKE

Cilj:	Pružiti podršku za 13.000 osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH sa posebnom rodnom i socijalnom osjetljivošću radi jačanja njihove konkurentnosti i brže integracije na tržištu rada, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, te stvaranja uslova za sticanje prvog radnog iskustva, samozapošljavanje, tj. registraciju/pokretanje samostalne djelatnosti/privrednog društva
Planirane aktivnosti:	- Sufinansiranje zapošljavanja kod poznatog poslodavca - Sufinansiranje samozapošljavanja kroz pokretanje Start up biznisa - Sufinansiranje obuke za sticanje potrebnih znanja i vještina za potrebe tržišta rada i obuke uz rad kod poznatog poslodavca - Sufinansiranje društveno korisnog rada
Ciljne grupe:	- Mladi (bez radnog iskustva – pripravnici i ostali) - Žene - Osobe dobi preko 40 godina - Dugotrajno nezaposlene osobe (prijavljene na evidenciju 12 i više mjeseci) - Osobe nižih kvalifikacija ili bez kvalifikacija - Osobe s invaliditetom - Djeca i supružnici osoba s invaliditetom od 60% i više - Demobilisani borci i djeca nezaposlenih demobilisanih boraca - Članovi porodica šehida/poginulih branilaca - Članovi domaćinstva u kojem ni jedan član nije zaposlen - Romi - Poljoprivrednici - Samohrani roditelji, staratelji i hranitelji i njihova djeca, roditelji djeteta sa posebnim potrebama i roditelji teško bolesne djece, bivši štićenici doma za nezbrinutu djecu - Žrtve nasilja, civilne žrtve rata, liječeni ovisnici i dr.
Finansiranje:	Za realizaciju programa u 2023. godini planirana su sredstva u iznosu od 111.310.466 KM. Dio sredstava u procijenjenom iznosu od 44.609.950 KM se odnosi na prenesene obaveze po osnovu mjera aktivne politike zapošljavanja čija je realizacija započela prethodnih godina i koje dospijevaju na naplatu u 2023. godini, a 66.700.516 KM se odnosi na nove programe iz 2023. godine.
Partneri u realizaciji:	Kantonalne službe za zapošljavanje, poslodavci, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH i drugi zainteresirani subjekti

6.2. PODRŠKA RAZVOJU POSREDOVANJA U ZAPOSŁJAVANJU I PRIPREMA ZA RAD

Posredovanjem u zapošljavanju smatraju se sve aktivnosti i mjere poduzete u svrhu povezivanja nezaposlene osobe koja traži zaposlenje, kao i zaposlene osobe koja traži promjenu zaposlenja, s poslodavcem kojem je potreban zaposlenik, radi zadovoljavanja poslovnih potreba. Posredovanje u zapošljavanju u Federaciji BiH nadležnost je kantonalnih službi za zapošljavanje.

Federalni zavod za zapošljavanje će u 2023. godini raditi na unapređenju funkcionalnosti web portala www.fzzz.ba u dijelu koji se odnosi na nezaposlene osobe i poslodavce, s posebnim fokusom na kvalitetnije informisanje i edukaciju nezaposlenih osoba i poslodavca.

Također, planirano je unapređenje alata u Jedinstvenom informacionom sistemu (JIS), a koji se odnose na poslodavce (uparivanje ponude i potražnje) i nezaposlene osobe (savjetodavne informacije). Kroz kontinuirani razvoj alata savjetodavcima će se omogućiti kvalitetniji pristup u obavljanju svakodnevnih poslova u posredovanju u zapošljavanju i radu sa nezaposlenim osobama.

Promoviranjem uspostavljenih mehanizama i dobrih praksi u savjetodavnom radu i profesionalnom informisanju, a u saradnji sa kantonalnim službama za zapošljavanje, radit će se na daljem razvoju ove oblasti.

Federalni zavod za zapošljavanje će modifikovati postojeći program Obuka i rad, te razviti program obuke, prekvalifikacije i dokvalifikacije u cilju zadovoljavanja potreba tržišta rada.

6.3. ZAJEDNIČKI PROGRAMI SA DRUGIM PRAVNIM SUBJEKTIMA

U okviru pozicije Zajednički projekti s drugim pravnim subjektima Federalni zavod za zapošljavanje će nastaviti saradnju na projektima, naročito u okviru realizacije Programa sufinansiranja zajedničkih projekata sa drugim pravnim subjektima.

Ovim projektima će se poticati zapošljavanje, obuka kao i specifični projekti sufinansiranja zapošljavanja odgovarajućeg stručnog kadra za djecu s poteškoćama u razvoju, zapošljavanja asistenata i stručnih saradnika u nastavi na javnim univerzitetima, zapošljavanja stručnog kadra za potrebe ustanova iz oblasti socijalne zaštite kao i zapošljavanja i samozapošljavanja djece šehida i poginulih boraca. Također, Federalni zavod za zapošljavanje će kao partner, u skladu s prilikama, učestvovati u međunarodnim pozivima u razvojnim projektima iz različitih međunarodnih fondova kojima se razvijaju i jačaju kapaciteti javnih službi za zapošljavanje i mjere aktivne politike zapošljavanja,

U okviru pozicije Federalni zavod za zapošljavanje će razvijati i saradnju na realizaciji projekata kojima se potiče zapošljavanje i razvijanje kompetencija nezaposlenih osoba za potrebe različitih privrednih djelatnosti (usluge, proizvodnja i dr.), a koje se provode u saradnji sa privrednim komorama, razvojnim agencijama, nevladinim organizacijama, organima uprave, obrazovnim i drugim ustanovama, te poduzetnicima.

Za realizaciju planiranih aktivnosti na ovoj poziciji planirana su sredstva u iznosu od 14.593.605 KM, od čega iznos od 6.593.605 KM odnosi na prenesene obaveze iz prethodnih godina, a koje dospijevaju u 2023. godini, a 8.000.000 KM na nove projekte kojim će se pružiti podrška za 1.300 nezaposlenih osoba.

7. ANALIZA TRŹIŠTA RADA U FEDERACIJI BIH

U skladu sa zakonskim odredbama i strateškim opredjeljenjima, u 2023. godini Federalni zavod za zapošljavanje planira da, u saradnji s kantonalnim službama za zapošljavanje, organizuje istraživanje potreba i kretanja na tržišta rada u Federaciji BiH. Za provođenje istraživanja koristile bi se dostupne baze podataka iz prethodnih istraživanja tržišta rada kao i druge baze podataka relevantnih institucija (Federalni zavod za statistiku, Porezna uprava Federacije BiH, ministarstva obrazovanja i dr.). Pored navedenog organizovat će se anketiranje odgovarajućeg uzorka poslodavaca, pretežno iz privatnog sektora, radi dobijanja adekvatnih kvantitativnih i kvalitativnih podataka sa tržišta rada o potrebama za radnom snagom i ostalim relevantnim podacima. Na osnovu dobijenih rezultata izradit će se Izvještaj o istraživanju tržišta rada (analiza potreba i kretanja na tržištu rada u Federaciji BiH), a o tome bi se informisala stručna i šira javnost.

Analizom rezultata sagledalo bi se postojeće stanje na tržištu rada, kao i projekcije ponude i potražnje za radnom snagom, traženim zanimanjima radnika, potrebe za obučavanjem radnika, te potrebe za uklađivanjem stručnog obrazovanja sa zahtjevima privrede. Također, u okviru ovih aktivnosti ispitalo bi se mogućnosti i potrebe za zapošljavanjem određenih teže zapošljivih grupa nezaposlenih osoba, spremnost i mogućnosti poslodavaca u vezi organizovanja praktične nastave za učenike, studente i obuke za nezaposlene osobe, te zadovoljstvo uslugama službi za zapošljavanje. Dobijeni rezultati iz ovog istraživanja će poslužiti za unapređenje različitih aktivnosti, projekata, usluga i saradnje javnih službi za zapošljavanje sa poslodavcima, te kao smjernice za provođenje adekvatnih mjera aktivne politike zapošljavanja i izradu javnih politika za tržište rada u Federaciji BiH zasnovanih na analizi postojećeg stanja i budućih trendova.

Izvještaj o istraživanju tržišta rada (analiza potreba i kretanja na tržištu rada u Federaciji BiH) će se objaviti na web portalu www.fzzz.ba, te dostaviti relevantnim federalnim i kantonalnim institucijama i drugim organizacijama.

8. MONITORING I EVALUACIJA

Radi praćenja realizacije i ocjene učinka određenih mjera aktivne politike zapošljavanja i unapređenja njihove efikasnosti, provodit će se aktivnosti monitoringa i evaluacije. U skladu s postojećim kapacitetom, ali i u saradnji s domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama, organizovat će se provođenje monitoringa (praćenje realizacije) i evaluacije (ocjena učinaka) za određene realizovane mjere aktivne politike zapošljavanja, s posebnim osvrtom na održivost zaposlenja nakon proteka relevantnog perioda od završetka intervencije kroz realizaciju mjera aktivne politike zapošljavanja, kao i na zadovoljstvo korisnika poticaja sa različitim aspektima mjera aktivne politike zapošljavanja.

U Analitičko-statističkom godišnjaku, prezentirat će se monitoring trendova na tržištu rada u Federaciji BiH koji će obuhvatiti osnovne indikatore tržišta rada, te ostale podatke razvrstane po kantonu, spolu, dobi, periodu nezaposlenosti, stručnoj spremi i drugim parametrima kao što su broj zaposlenih i nezaposlenih, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, neto i bruto plaće po djelatnostima, broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih i objavljenih sa evidencije nezaposlenih, posredovanje u zapošljavanju, najbrojnija zanimanja na evidenciji nezaposlenih, najbrojnija zanimanja brisanih osoba sa evidencije nezaposlenih, broj korisnika novčane naknade, zdravstvenog i penzijsko-invalidskog osiguranja i td.

9. ZAPOŠLJAVANJE STRANACA

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba regulirano je da je Federalni zavod za zapošljavanje nadležan za odobravanje zapošljavanja stranih državljana i osoba bez državljanstva na prijedlog kantonalnih službi za zapošljavanje, a u skladu sa Zakonom o zapošljavanju stranaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 111/12), Zakonom o strancima („Službeni glasnik BiH“, broj 88/15 i 34/21), Procedurom za izdavanje radne dozvole od 6. 6. 2011. godine i Odlukom o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini⁷ za 2023. godinu, kojima su, između ostalog, definirani uvjeti i način izdavanja, te kvota radnih dozvola. Federalni zavod za zapošljavanje će i u narednom periodu Agenciji za rad i zapošljavanje BiH, na daljnje postupanje, blagovremeno dostavljati kvartalne i godišnje izvještaje o radnim dozvolama sa podacima razvrstanim po djelatnosti, kvalifikacijskoj strukturi, državi porijekla, te prijedlog kvota za zapošljavanje stranaca i dr. Uvažavajući sve okolnosti i faktore koji utiču na ovu oblast očekuje se da će u 2023. godini sva odobrenja biti urađena blagovremeno i u zakonskom roku. U okviru svojih nadležnosti u kontekstu zapošljavanja stranaca uvažavajući stanje na tržištu rada, Federalni zavod za zapošljavanje će dati svoj doprinos u procesu unapređenja zakonske regulative i ubrzavanja postupka izdavanja radnih dozvola kroz aktivnu saradnju s relevantnim institucijama i organizacijama.

10. JAČANJE KAPACITETA I STRUČNO USAVRŠAVANJE LJUDSKIH POTENCIJALA

Federalni zavod za zapošljavanje će, u skladu sa strateškim opredjeljenjem, u 2023. godini nastaviti s aktivnostima na unapređenju i razvoju kapaciteta ljudskih potencijala, kroz različite oblike stručnog usavršavanja, a sve u cilju što kvalitetnijeg i organizaciono potpunijeg djelovanja. Posebnim programom utvrdit će se teme, dinamika, obuhvat, termini i vrsta edukacije radnika, kao i eventualni projekti i partneri s kojima bi se mogla organizovati određena edukacija.

Edukacije će se jednim dijelom organizovati u okviru vlastitih kapaciteta tj. uz podršku internih trenera za pojedine oblasti, dok će se drugim dijelom realizovati u saradnji s domaćim i stranim institucijama, projektima i organizacijama kroz radionice, radne i ekspertske posjete i tehničku podršku međunarodnih projekata. U cilju racionalizacije, efikasnog i efektivnog odvijanja procesa rada, a radi većeg obuhvata radnika, obaveza je radnika koji učestvuju u procesu određene edukacije da stečena znanja prenose drugim radnicima. U skladu sa svojim nadležnostima u okviru usklađivanja i koordinacije rada kantonalnih službi za zapošljavanje, po potrebi periodično će se organizovati radno-edukativni sastanci radi osposobljavanja i usavršavanja, te razmjene znanja i iskustava u različitim oblastima na tržištu rada.

Edukacije koje će se, u skladu s mogućnostim, organizovati za radnike Federalnog zavoda ali i za radnike kantonalnih službi za zapošljavanje odnosit će se na sljedeće oblasti: informacijske tehnologije; finansije i računovodstvo; pravna regulativa – zakonski okvir; analiza tržišta rada; statistika; monitoring i evaluacija; poslovno-

⁷ U skladu sa odredbama Zakona o strancima („Službeni glasnik BiH broj: 88/15 i 34/21) počev od 2008. godine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donosi Odluku o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini.

socijalne vještine u radnom okruženju; savjetodavni rad sa nezaposlenim osobama i poslodavcima; evropske integracije; javne nabavke i dr.

11. JEDINSTVENI INFORMACIONI SISTEM (JIS)

Prema Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Federalni zavod za zapošljavanje je u obavezi da vodi i objedinjuje zbirne evidencije u oblasti rada i zapošljavanja koje su od interesa za Federaciju BiH, te da predlaže mjere i potrebna sredstva za razvoj i funkcionisanje jedinstvenog informacionog sistema (JIS) u ovoj oblasti.

Bitna aktivnost predviđena za 2023. godinu jeste zamjena zastarjelog HW (hardware-a) na kojem se trenutno nalazi JIS kao i kompletna interna IT infrastruktura Federalnog zavoda za zapošljavanje. Druga bitna aktivnost je unapređenje i podizanje nivoa sigurnosti kompletne IT infrastrukture, nabavkom novih, modernih sigurnosnih rješenja koja se tiču mrežnog okruženja. Ostale aktivnosti su nastavak unapređenja JIS aplikacije i izgradnja neophodnih informatičkih i tehničkih alata sa ciljem omogućavanja razmjene podataka sa Poreskom upravom Federacije BiH u oblasti socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba (zdravstveno osiguranje i dokup staža) a koja je rezultat izmjena u standardnim klasifikacijama koje su u primjeni u Federaciji BiH.

U skladu sa planom održavanja za 2023. godinu planirane su sljedeće aktivnosti:

- osigurati tehničku podršku kako za nabavljene Oracle softverske tako i za Oracle hardverske licence;
- osigurati održavanje aplikativnog rješenja, izvještajnih mehanizama i mrežne opreme neophodne za nesmetano funkcionisanje jedinstvenog informacionog sistema;
- funkcionalno nadograditi aplikativna rješenja, uključujući i Web Portal Federalnog zavoda za zapošljavanje, kao i izvještajne mehanizme JIS-a, po potrebi i po zahtjevima službi za zapošljavanje i drugih institucija;
- osigurati nesmetano korištenje antivirusnog softvera putem obnavljanja licenci koje omogućavaju redovni update baze sigurnosnih postavki antivirusnog softvera;
- osigurati nesmetan rad Cisco mrežnih uređaja i router-a putem lokalne tehničke podrške i obnavljanje licenci na ovim uređajima koji omogućavaju implementiranje sigurnosnih postavki na pomenutim uređajima;
- provesti aktivnosti nabavke novih sigurnosnih rješenja prema preporukama iz izvještaja o rezultatima analize IT sistema kojima bi se dodatno unaprijedila sigurnost cjelokupne IT infrastrukture;
- osigurati specijaliziranu tehničku podršku koja je potrebna zbog specifične kompleksne konfiguracije JIS-a (Oracle Exadata, Oracle Database Appliance-ODA Oracle VM);
- provesti aktivnosti nabavke novog HW (hardware) kako za JIS sistem tako i za internu infrastrukturu Federalnog zavoda za zapošljavanje;
- provesti aktivnosti na migraciji JIS-a i interne infrastrukture na novu HW platformu, u sklopu koje će se uraditi i prelazak na nove verzije SW (software-a) uključujući nove verzije baza podataka, midleware-a, operativnih sistema kao i ostalih komponenti JIS sistema;
- nastaviti započete aktivnosti na implementaciji novih verzija standardnih klasifikacija (šifarnika) koji se koriste u JIS aplikaciji;
- osigurati održavanje dokument menadžment sistema.

12. SARADNJA SA MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA

Kao i prethodnih godina, i u 2023. godini, očekuje se nastavak saradnje sa međunarodnim i stranim institucijama i projektima u Bosni i Hercegovini, čiji interesi i nadležnosti obuhvataju oblast rada i zapošljavanja, socijalnog osiguranja, stručnog osposobljavanja, migracije radne snage, karijerne orijentacije, obrazovanja odraslih, preduzetništva i dr.

Ova saradnja će se naročito realizirati sa organizacijama i institucijama poput Svjetske banke, Delegacije Evropske unije u BiH, Evropske trening fondacije, Švicarske razvojne agencije, Vijeća za regionalnu saradnju, Međunarodne organizacije rada, Međunarodne organizacije za migracije, Razvojnog programa Ujedinjenih nacija, Američke agencije za međunarodni razvoj, Švedske agencije za razvoj i saradnju i drugih internacionalnih i nacionalnih organizacija i razvojnih agencija.

Predstojeće aktivnosti će se u značajnoj mjeri bazirati na unapređenju mjera aktivne politike zapošljavanja, zatim na analizi dobrih praksi, jačanju kapaciteta u javnim službama za zapošljavanje kroz obuke, razmjenu iskustava s drugim institucijama, te učenje baziranom na (samo)procjeni i eksternoj procjeni. Posebna pažnja će se posvetiti razvoju „Garancije za mlade“ što zahtjeva multidisciplinarni pristup brojnih partnera.

13. UPRAVNI ODBOR I SAVJETODAVNA KOMISIJA

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH“, br. 41/01, 22/05, 9/08) Federalnim zavodom za zapošljavanje upravlja Upravni odbor koji ima sedam (7) članova. Predsjednika i članove Upravnog odbora imenuje i razrješava Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na način propisan zakonom.

Predsjednik i članovi Upravnog odbora imenuju se na period od četiri godine. Djelokrug rada Upravnog odbora utvrđen je Statutom Federalnog zavoda za zapošljavanje, a način rada regulisan je Poslovníkom o radu koji je utvrdio i donio Upravni odbor Zavoda.

U pravilu sjednice Upravnog odbora održavat će se jednom mjesečno, a na kojima će se razmatrati pitanja i donositi odluke od značaja za poslovanje Federalnog zavoda.

Federalni zavod za zapošljavanje ima Savjetodavnu komisiju. Savjetodavna komisija ima sedam članova, i to po dva predstavnika sindikata i poslodavaca, te po jednog predstavnika Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, Privredne komore Federacije BiH i Federalnog zavoda.

Predstavnike sindikata i poslodavaca u Savjetodavnu komisiju imenuje Ekonomsko - socijalno vijeće Federacije BiH.

Nakon imenovanja predstavnika navedenih institucija za članove, Upravni odbor Federalnog zavoda formira Savjetodavnu komisiju na period od četiri godine.

14. KOORDINACIJA RADA KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE

Zakonska nadležnost Federalnog zavoda za zapošljavanje, između ostalog, jeste i da prati, usklađuje i koordinira rad kantonalnih službi za zapošljavanje na provođenju utvrđene politike i mjera u oblasti zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba.

S tim u vezi redovno će se održavati sastanci direktora javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH na kojima će se usaglašavati aktuelna pitanja vezana za oblast zapošljavanja, materijalno-socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, te razmatrati realizacija programa aktivne politike zapošljavanja, a sve u cilju unapređenja koordinacije Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje.

15. IZRADA PERIODIČNIH I GODIŠNJIH IZVJEŠTAJNIH, PROGRAMSKIH I PLANSKIH DOKUMENATA

U cilju fer i objektivnog izvještavanja i planiranja, u narednoj godini pristupit će se pravovremenoj izradi i usvojanju periodičnih i godišnjih izvještajnih, programskih i planskih dokumenata:

- Finansijski plan i Odluka o izvršavanju finansijskog plana;
- Kvartalni finansijski izvještaji;
- Polugodišnji i godišnji Izvještaj o izvršavanju Finansijskog plana i poslovanju;
- Izvještaj o radu/ Godišnji izvještaj o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za prošlu godinu;
- Program rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za narednu godinu;
- Trogodišnji i godišnji plan rada Federalnog zavoda za zapošljavanje;
- Plan javnih nabavki;
- Godišnji izvještaj o finansijskom upravljanju i kontroli;
- Kvartalni/ godišnji izvještaj o izdatim radnim dozvolama;
- Informacije/izvještaji o realizaciji programa aktivne politike zapošljavanja;
- Kvartalni izvještaji o realizaciji Programa kreditnih plasmana za podršku zapošljavanju i održavanju zaposlenosti iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje;
- Izvještaj o istraživanju tržišta rada;
- Mjesečni statistički Bilteni;
- Analitičko-statistički godišnjak;
- Izvještaj o popisu imovine i obaveza Federalnog zavoda za zapošljavanje sa stanjem na dan 31.12.

16. INTERNA REVIZIJA

Funkciju interne revizije u organizaciji obavlja Jedinica za internu reviziju koja je uspostavljena u skladu sa Zakonom o unutarnjoj reviziji i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u Federacije BiH, Poveljom interne revizije Federalnog zavoda za zapošljavanje, Pravilnikom o radu interne revizije Federalnog zavoda za zapošljavanje, Pravilnikom o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje, Odlukom o sistematizaciji i Odlukom o unutrašnjoj organizaciji, te Statutom Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Jedinica za internu reviziju uspostavljena u Federalnom zavodu za zapošljavanje Odlukom Upravnog odbora broj 01/1-34-3284-3/16 od 13.12.2016. godine (nakon prethodno dobivenog mišljenja Centralne harmonizacijske jedinice Federalnog ministarstva finansija) obavlja funkciju interne revizije za Federalni zavod za zapošljavanje. Jedinica za internu reviziju je ustrojstveno i funkcionalno direktno i isključivo odgovorna direktorici Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Na osnovu poznavanja ciljeva, prioriteta, aktivnosti i nivoa kontrole u Federalnom zavodu za zapošljavanje Jedinica za internu reviziju je identificirala sljedeće ciljeve za 2023 godinu:

- Izrada strateških i godišnjih planova interne revizije temeljenih na objektivnoj procjeni rizika;
- Obavljanje pojedinačnih internih revizija u skladu s usvojenim planovima, uz procjenu prikladnosti i djelotvornosti uspostavljenog sistema finansijskog upravljanja i kontrola;
- Davanje stručnog mišljenja, preporuka i savjeta za poboljšanje poslovanja;
- Jačanje sistema kontrola u aktivnostima dodjele i praćenja sredstava dodijeljenih kroz javne pozive i natječaje;
- Doprinos smanjenju rashoda kroz jačanje kontrola u postupcima nabavke;
- Doprinos smanjivanju slabosti iz nalaza vanjske revizije Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH;
- Jačanje informacionog sistema Federalnog zavoda za zapošljavanje i praćenje razvoja;
- Povećati odgovornost u trošenju sredstva i upravljanju imovinom Federalnog zavoda za zapošljavanje analizom ključnih procesa u upravljanju resursima i praćenjem realizacije kapitalnih projekata sa stajališta učinkovitosti, efikasnosti i ekonomičnosti;
- Promovisati usklađenost poslovanja s propisima, politikama i procedurama;
- Praćenje tekućih problema i trendova koji utiču na rad Federalnog zavoda za zapošljavanje;
- Poštivanje propisanih standarda za internu reviziju i osiguranje kvalitete revizije.

17. DJELOVANJE U OBLASTI PREVENCIJE KORUPCIJE I JAČANJA INTEGRITETA INSTITUCIJE

Korupcija predstavlja zloupotrebu ovlaštenja, funkcije ili položaja da bi se stekla materijalna (u vidu novca i poklona) ili nematerijalna korist (činjenje usluga) za sebe ili nekoga drugoga.

U najširem smislu korupcija predstavlja svaku zloupotrebu položaja i vlasti radi sticanja pojedinačne ili grupne koristi, bilo da je riječ o javnom ili privatnom sektoru. U užem smislu, korupcija predstavlja zloupotrebu položaja ili kršenje zakona zbog pribavljanja određene koristi od strane osobe kojoj je osnovna obaveza ili zadatak upravo zaštita javnog interesa.

Uspostavljanje efikasnog antikoruptivnog sistema podrazumijeva kvalitetniji pristup građana informacijama o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje, ograničavanje diskrecionih ovlaštenja, unapređenje određenih administrativnih procedura, poboljšanje interne i eksterne komunikacije, poboljšanje efikasnosti rada i transparentnosti, unapređenje procesa edukacije i vrednovanja učinka radnika, te jačanje profesionalnih i etičkih vrijednosti.

Na ovaj način se povećava stepen integriteta, transparentnosti, odgovornosti i efikasnosti, a ujedno jača povjerenje građana u rad Federalnog zavoda za zapošljavanje.

U 2023. godini Federalni zavod za zapošljavanje će nastaviti s provođenjem aktivnosti iz Akcionog plana Federalnog zavoda za zapošljavanje za borbu protiv korupcije kako bi se postigli sljedeći ciljevi:

1. Unaprijediti javnost rada;
2. Unaprijediti stepen odgovornosti i profesionalizma rada;
3. Poboljšati efikasnost rada u planiranju, donošenju i sprovođenju akata i programa na transparentan način;
4. Jačati integritet institucije;
5. Unapređivati primjenu etičkih standarda.

Provođenjem Akcionog plana i ostvarivanjem gore navedenih ciljeva Federalni zavod za zapošljavanje stvara pretpostavke za uspješnu, modernu i na učinak orijentisanu instituciju.

Također, nastavit će se i sa postupanjem u skladu s Planom integriteta Federalnog zavoda za zapošljavanje i Etičkog kodeksa javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH.

18. INFORMISANJE I ODNOSI S JAVNOŠĆU

U 2023. godini Federalni zavod za zapošljavanje će nastaviti sa realizacijom aktivnosti na uspostavljanju kvalitetne i efikasne komunikacije i saradnje sa svim korisnicima usluga i partnerima putem savremenih komunikacijskih kanala u skladu sa Strategijom komuniciranja Federalnog zavoda za zapošljavanje za period 2021-2026. godina, koja predstavlja osnov za realizaciju aktivnosti u toj oblasti. Njen primarni cilj jeste uspostava odgovarajuće saradnje s medijima i širom javnosti i uspostavljanje što bolje i transparentnije komunikacije radi pozicioniranja Federalnog zavoda za zapošljavanje kao stručne i relevantne institucije u oblasti zapošljavanja i pouzdanog partnera na tržištu rada.

Kroz pripremu i plasiranje odgovarajućih podataka, vijesti, saopštenja za javnost i informacija nastaviti će se sa izgradnjom reputacije Federalnog zavoda za zapošljavanje i generalno javnih službi za zapošljavanje kao savjetodavnih ustanova, značajnih sudionika na tržištu rada i posrednika u zapošljavanju.

Po potrebi će se organizovati konferencije za medije na kojima će biti prezentovane aktivnosti i planovi Federalnog zavoda za zapošljavanje, a naročito povodom realizacije mjera aktivne politike zapošljavanja i objave javnih poziva u tom kontekstu.

Kako bi se uspostavila adekvatna informiranost stručne ali i šire javnosti o kretanjima na tržištu rada nastaviti će se sa objavljivanjem mjesečnog Statističkog biltena, te jednom godišnje i Analitičko-statističkog godišnjaka Federalnog zavoda za zapošljavanje, kao i ostalih publikacija i izvještaja koji se odnose na istraživanje tržišta rada, realizaciju mjera aktivne politike zapošljavanja i druge aspekte djelovanja Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Proaktivno djelovanje sastavni je dio suvremenog pristup odnosima s javnošću, što podrazumijeva redovno informiranje javnosti o aktivnostima i rezultatima rada Federalnog zavoda za zapošljavanje, i to redovnim objavljivanjem saopštenja, obavijesti, najava događaja i aktivnosti, kao i pozitivnih priča o korisnicima usluga putem novinskih agencija, web portala Federalnog zavoda za zapošljavanje www.fzzz.ba i socijalnih mreža *Facebook* i *Instagram*.

Broj: 01/1-45- 7031-1/22
Datum: 18.10. 2022. godine

Predsjednik Upravnog odbora
Amir Šabačkić

